

Nr 661.

Av herrar **Henriksson** och **Gustafsson** i Stockholm, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 220, med förslag till förordning om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift), m. m.

En av de mest angelägna uppgifter vår ekonomiska politik under de närmaste åren måste fylla är att uppnå och bevara en ekonomisk stabilitet. Endast för ett mycket begränsat antal av vårt lands invånare kan det vara av intresse, att inflationen fortskrider. Flertalet löntagare, pensionärer och övriga grupper med småinkomster ha ett motsatt intresse, nämligen att stabilitet uppnås och att den består.

Om inflationen med utsikt till framgångsrika resultat skall kunna bekämpas är det nu nödvändigt att staten genom reglerande åtgärder ingriper på olika områden. I dagens läge synes det vara särskilt angeläget att statsingripandena riktas mot de höga företagsvinsterna inom näringslivet och mot de i förhållande till våra resurser alltför omfattande investeringarna. Därest icke åtgärderna i dessa båda avseenden givas tillräcklig tyngd och omfattning, är det föga sannolikt, att det genom andra åtgärder eller genom försök att uppnå frivilliga åtaganden om återhållsamhet i kraven på inkomstökningar från skilda samhällsgruppers sida skall vara möjligt att uppnå önskad bestående balans i vår ekonomi. Ett läge, då det som nu kan påvisas att företag och vissa enskilda tillskansa sig oberättigade vinster ur högkonjunkturen medan de stora folkgrupperna fått sin levnadsstandard sänkt, är icke gynnsamt för diskussioner om återhållsamhet i de senares krav på inkomstökningar. Statsmakterna måste därför intensifiera sina strävanden att på olika vägar begränsa vinsterna för företag liksom för enskilda ägare av landets naturtillgångar och söka finna effektiva former för en indragning till staten av de oskäligen konjunkturvinster. Den senare tidens kraftiga höjning av rotvärdespriserna på skog inger allvarliga betänkligheter. Det måste bl. a. med hänsyn till vad som i detta hänseende inträffat allvarligt övervägas, om icke längre gående åtgärder än de av Kungl. Maj:t i proposition nr 220 förebådade böra vidtagas. De medel, som genom indragning av överkonjunkturvinster tillföras staten, kunna givetvis användas på olika sätt beroende på hur den ekonomiska utvecklingen i övrigt kommer att te sig.

Beträffande åtgärder för begränsning av investeringarna synes, vid sidan av byggnadsregleringen, systemet att med avgifter till staten nedbringa efterfrågan tillfredsställande. En ökad kostnad kan leda till att företagen finna det fördelaktigare att avvakta ett annat läge för en påtänkt investe-

ring. Efterfrågan på arbetskraft och material kan därigenom komma att minska och konjunkturen dämpas. Därtill kommer att avgiften dels icke behöver leda till en höjd levnadskostnadsnivå, dels genom ökade statsinkomster kan medföra ett bibehållande av en önskvärd överbalansering av budgeten. Om det förnämsta syftet — en begränsning av de hittills oreglerade investeringarna — skall kunna uppnås är det emellertid nödvändigt att kostnadsökningen blir tillräckligt stor för att företagarna skola inse det fördelaktiga i att vänta med mindre angelägna investeringar till dess avgiften åter försvinner. Den av Kungl. Maj:t i proposition nr 220 föreslagna avgiften är enligt vår mening icke tillräckligt hög för att leda till en sådan återhållsamhet. Detta beror för det första på att avgiften förutsättes vara avdragsgill vid taxering, varigenom dess effekt i många fall minskas till hälften, för det andra på att så stor grundsumma som 10 000 oavsett investeringens omfattning icke skall vara avgiftspliktig och för det tredje på att förväntningarna på kostnadsökningar under de närmaste åren tyvärr torde vara så stora, att många föredraga att investera nu — även med den låga investeringsavgiftens extrakostnad — framför att skjuta på investeringen till en tidpunkt, då avgiften visserligen är borta men de totala kostnaderna likväl kunna förväntas vara högre.

Därest man med avgiften vill vinna det primära syftet — återhållsamhet i investeringar — och icke endast det sekundära — en överbalanserad budget — anse vi i likhet med flera remissinstanser det ofrånkomligt att avgiften höjes. Lämpligen från 10 procent till 20 procent. För att icke särskilt gynna småföretagen, vilkas effektivitet ofta ligger betydligt under de större företagens, bör också gränsen för avgiftspliktiga investeringar sänkas från 10 000 till 5 000 kronor. En sådan skärpning av avgiften kan givetvis icke genomföras med mindre än att olägenheter i olika avseenden uppstå. Man bör emellertid ha i minnet, att varje åtgärd med vilken man vill bekämpa en inflationistisk utveckling medför besvärligheter och framför allt att en fortskridande inflation på lång sikt medför än större olägenheter för både samhället och enskilda. I den mån det skulle visa sig, att de av oss föreslagna högre avgifterna komma att leda till en alltför hård åtstramning av investeringarna, finnas för övrigt möjligheter att då detta läge uppstår företaga erforderlig justering nedåt i avgiftens storlek.

Med stöd av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 220 med den ändringen, att investeringsavgiften bestämmes till 20 procent och att gränsen för avgiftspliktiga investeringar sänkes till 5 000 kronor.

Stockholm den 7 november 1951.

Sture Henriksson.

Hans Gustafsson.
